

A kimondott dolgok fájdalma

A bútorkárpit nyeli a port, ne csinálja, szólt az öccsére Lili. Új szokása, hogy dörzsöli egy ideig a fotel oldalát, majd lenyalja az ujját. Valamilyen ízt érezhet, ami talán egy emlékhöz kötődik. Nála nem lehet tudni. Még az is lehet, hogy hagy-nia kéne. Hiszen ő sem csinál mást, mélyre ás a múltjukba, és felmutatja, amit talál, közben lesi a hosszú üzemszünetekkel működő arcot, figyeli a reakciókat. Minimális beszédprodukción sincs, ráadásul a megértés jelei sem látszanak. Képek és a zene, ez a két lehetősége maradt, de valószínűleg a fotók is csak azért, mert közvetlenebbül utalhatnak az érzéki világ jelenlétére. Lili sosem sír az öcs-cse előtt, nincs szó arról, hogy bármit feladna. Pedig tudja, hogy most kéne ször-nyeteggé válnia, olyanná, amilyen az anyjuk, de egyelőre még kivár. Kiveszi Laci kezéből Christine agyongyötört fotóját és visszaakasztja a falra. *Globális afá-zia*, mondja az anyjának, csak hogy kizavarja a nappaliból. Nem bírja a lánya okoskodását.

Jobb is így, nem akarja, hogy bárki hallja, amit kimond. Az utóbbi napokban váltott stratégiát. Nem csak a testvérével közösen átélt eseményeket idézi fel, próbálkozik a friss élményeit is bevonni. Ki tudja, egy roncsolt elmében is maradhat annyi tere az önérzetnek, hogy szégyellje a múltját, és ez is közrejátszhat Laci szigorú zártságában. Lili tulajdonképpen hangosan gondolkodik, mérlegeli az életét, hol tart, mit végzett. Igyekszik elidegeníteni az eseményeket, mintha kívülállóként tájékozódna, tapogatózna a mélyen rejlő részletek felé. Azt meséli éppen, hogy legutóbb a Zeneakadémia ruhatáránál úgy érezte, nagyságrendek-kel többet ért annak az ismeretlen férfinak a mélybarna szeméből felé áradó me-legség, mint amivel utána, már a kabátját felsegítve próbálkozott. Pedig a be-szédben sem volt ügyetlen, semmi személyes, csakis a hallott művekről ejtett szót, nem is érdektelenül. És megtalálta azt a néhány mondatot is, ami felhatal-mazta, hogy legalább az aulában és a főkapu előtt mellette maradhasson. Az volt a taktikája, hogy több rövid, ámde találó megjegyzéssel élt, amelyek témájukat tekintve, ha vékony szálon is, összefüggtek. Nehéz volt megszakítani, elfordulni tőle pedig udvariatlanság. Kinézetre nem volt nagy szám, az embernek az az érzése, hogy mindig ilyenek jönnek szembe, átlagos testalkat, feledhető vonások. A viszonylag fiatalos arckifejezést árnyalta a máris ritkuló haj, az erős szemöldö-köt a már-már lehervadó, lágy ajkak. Taxit akart neki fogni, de Lili metróval közlekedik. Ahol ő lakik, az taxival nagyon drága lenne. A metróról leszállva buszra kell még várnia, aztán a buszmegállóból is gyalogolhat negyedórát, mire hazaér. A busz kegyetlenül összerázta, kioldott benne néhány pántot, melyek addig igen feszesen fogták, előhívott belőle egy feltételezést. Tudta, hogy este rendkívüli élményben volt része, de ez a zenekar kiváló formájának volt köszön-hető. Az előtte lévő ülés kapaszkodóját markolta, olyan erősen összpontosított

valamire, hogy azon kapta magát, mozog a szája, némán mond valamit. Reszketett a felindulástól. Arra jött rá, hogy ami vele történt este, ez az élmény – még ha körülményesen is – *mozdítható*, nem neki kell folyton körbejárkálni mindent, utánamenni, ha elcsúszik, hanem simán odahúzhatja magához. Csak egyszerűen soha nem tudja kimondani azt, amit akar. Ebben, úgy vélte, mindenki előtte jár.

Azon a bizonyos reprodukción Christine a húszas éveit elején járhat, maga a festmény több mint kétszáz éves. Kinézetre semmi köze a mai lányokhoz, és ezt lehetetlen elmagyaráznia Lacinak. Mégis dolgozott benne a javításra vonatkozó igény, tisztázta magában, miért ennyire fontos ez neki. Elég furcsa részleteket sorolt, hogy a képpel ellentétben milyenek is a mai lányok. Saját magát világitotta át, árulkodó kapcsolatokat keresett. Miért nem működik a hétköznapi életben, amit egyébként rendben lévőnek tart. Persze az sem elhanyagolható szempont, hogy most, amikor már könnyen, ellenállás nélkül megtehetné, rögzíteni kívánta az öccsében, milyen a nővére, és csak eközben remélte, hogy ő nem olyan, mint a többi mai lány. Hajviselet, divat, öltözködés, illem, kellem, fejtartás, kéztartás, a test használata – mondta, és csak mondta, mintha lezárhatatlan témát talált volna. Úgy vélte, Laci ezzel a külső világhoz köti, a megavasodott testét talán feltűzeli.

Újra levette a falról a képet, hogy lassan áttérjen a zenére. Általában ehhez használta a Christine Gerhardt ábrázoló, kinyomtatott és kasírozott festményt, aki az ősbemutatón *A teremtés* szoprán előadója volt, az egyetlen nő a szereplők közt, aki a nagyrészt női hallgatóság előtt lépett fel. Mindig törekedett arra, hogy sok képet használjon, mielőtt a zenét elindítja. Oklevele volt már, zeneterapeuta-ként foglalkoztathatták, és az öccse esetében nem volt benne az a veszélyérzet, ami a többi sérült fiatalal, valamelyes szabadságot, improvizációra való lehetőséget biztosított magának, gondolta, biztosan belefér. Felmutatni Christine képét, majd félretéve tovább szólni a mesét, mi minden kell egy remek zenetörténeti pillanathoz. Csakhogy Laci, aki egyébként általában némán kucorog a fotelban vagy a toloszékben, ilyenkor szétcsapja a karjait, és olyan hörgést produkál, mint akit legyőztek és búcsúzik az élettől. Aztán ütemes rángással a karja is összébb vonódik párszor. Nem lehet félreérteni, a kép után nyúl. Tetszik neki, leköti a figyelmét, és ennek örülni kell. Ha már fogja, olyan mozdulatot tesz a kezével, mintha le akarna választani a képről egy réteget, ujjbeggyel dörzsöli. Az anyjuk szerint simogatja, és ez rohadtul gusztustalan így, de Lili kérte, hogy hagyják rá, nem erről lehet szó.

Az anyjuk szokott elfoglaltsága Laci látványos kerülgetésében és Lili cseszgetésében merült ki. Lánya főbűne az elköltözése, ez nem vitás, ami, az anyja szerint, több szempontból halátlan húzás volt tőle. Súlyosbította azonban a helyzetet, hogy ha ez a költözés nem következik be, megint csak az anyjuk szerint, Laci még most is teljesen egészséges lenne. Megragadt ennél a gondolatnál, állandósult szófordulatokat használt, hogy érzékeltesse megvetését. Lili tehetett bármit, a nyelv elkészült, és kifejezte magát. Pedig igazán sok mindent megpróbált, kizsigerelte magát, megrészegült magától, mennyire precízen teszi a dolgát. Ápolja a nagybetegét, legjobb tehetsége és az anyjukat hidegen hagyó utasítások szerint kezeli a társtüneteket. Amikor ott az anyjuk, Laci a közös múlt sztorijait kapja. Semmi nem változott, nincs szó semmiféle új keletű dologról, erősítette

meg minden történet előtt, csak azt mondja, ami Laci előtt ismerős lehetett. Amíg ki nem megy az anyja, nem kapcsolja be a zenét, mert tudja, utána úgy előnti a szomorúság, amit csak a végképp elrontott helyzetek idézhetnek elő. Egy pendrive-on hozza neki a különféle letöltött darabokat, már bedugta a tévébe, de vár, a monitoron a katonás rendben sorakozó mappák látszanak.

Finoman szólva is omlékony ez az anya-lánya téma, Lili mostanában ezen gondolkodott legtöbbit. Nem emlékszik, hogy valaha *cukorfalat* lett volna, *kicsilány*, *édes* vagy *drága*... Ezek pedig kijárnának annak, akinek anyja volt, aki lánya volt egy anyának ésatöbbi. Azt viszont megkapta, igaz, csak egyszer, hogy *ordaskurva*, s lám, az anyja hatására és közreműködésével létrejött belőle, ha itt ott elnagyoltan is, ez az új lény. Az ordaskurva nem árulja a bájait, nincs köze bordélyhoz, stricéhez, életében három udvarlónál nem volt szerencséje többhöz. Az egyetemen nagyon jól tanult, továbbképzzi magát, viszonylag jól keres, önállóvá vált és elköltözött otthonról, de most már ezt is a rovására írják. Ezer dolga van egy ilyen korú lánynak, segíteni, és megint csak segíteni, közreműködni egy másik valaki, valakik életében. Jelen lenni. Nem arra kéne pazarolni az idejét, hogy eszement hevülettel tanul, hogy komolyzenei koncertekre jár, szóval ilyen fennhéjázó bálványokat kerülgét, hanem tessék otthon testet öltetni, a szülői házban. Például tizenhét hónapja és nyolc napja, azon a pénteki napon is ott kellett volna lennie, amikor este hét óra tájban az öccse stroke-ot kapott. De Lili nem volt otthon, így az öccse a megengedőbb számítások szerint is legalább harminc percet töltött az udvaron kinyúlva, mire az anyjuk hazaért.

Bár Lili sosem volt kicsapongó, ettől függetlenül valahogy igen kis korában rögzült benne az a reményteli igyekezet, hogy sikerüljön ép bőrrel megúsznia a *kalandjait*. Ettől izgalmasan megelevenedett, hiszen mind több szimpla tette, elhatározása kalanddá, kalandossá minősült át, megemelve így az életét. Tétje lett sok mindennek, játéka elöl hagyásának, az apró hazugságoknak, s a néhány nagynak, a kisebb lopásoknak, és főleg, bizony, ezzel tisztában volt: az árulásának. Egészen pontosan: a folyamatos árulásának. Hiszen ő volt az, aki már nyolckilenc éves korától, az apjáék ultipartiján kihallgatott mondatok alapján, terjeszteni kezdte az anyjáról, hogy *őrült*. Ez az őrültség külön *kaland* volt Lili életében, hiszen persze hogy félelmetesen hangzott, de valami mégse stimmelt, nem gondolta elégségesnek a kapott veréseket. Többségükben lagymatag verések voltak, az ő gyermeki gonoszága többet, súlyosabb büntetést érdemelt volna. Mert a lelke mélyén tudta, hogy az őrültség többől áll, masszívabb, sötétebb dolog telepszik rá az anyjára, csak még évekig nem értette, miért nem lát durvább bizonyítékokat.

Aztán a keresztanyja akaratlanul is feltárt pár tényt. Lili tizenkét éves volt, amikor a testvérek közt, anyja és a keresztanyja közt megromlott a viszony. Egy születésnap megszervezéséről volt szó, kiket is lehet, szabad meghívni. Lili a szobájából hallotta a konyhai veszekedést, elfeledkeztek róla. Elfajult a helyzet, a tetőponton a keresztanyja azt ordította, hogy senkinek semmi joga számon kérni a válását, különösen neki nincs, mármint Lili anyjának, hiszen mindenki tudja, hogy *belebolondult a sóvárgásba*. Így mondta, végül is nagyon költőien. Bizonyos szavakat akkor még nem értett Lili, de utánajárt, mi is az a *perinatális halál*, milyen az *elfojtott gyász*, és miért a többiekre nézve fájdalmas és ártalmas, ha az

anyja szellemeket lát. Vagyis egyetlen szellemet, egy sosem létezett gyereket. Az anyja persze visszavágott, más vajon mit tenne az ő helyében, ha lenne két fia, és az egyiket föld alá tennék. Milyen két fiú, szólt lemondóan a keresztanyja, hiszen az egyik meg sem született. Ez szöveget ütött Lili fejébe, hogyan lehet meghalni, ha nem születik meg valaki. Ezt nehéz volt elrendeznie magában. De legalább már tudott kérdezni – na nem otthon, nem a szüleitől –, és ahogy egyre önállóbb lett, mind jobban kiütközött az intellektusa, nagyon hamar megértett mindent. És akkor tulajdonképpen a verések, az okok, a motivációk, mint a színek egy ovis gyerekjátékban, szép mintába rendeződtek, talán még az is elmondható, hogy megnyugodott. Bele soha nem nyugodott, de jó volt érteni, mit felejt ki a számításból minden alkalommal az anyja, mikor megüti.

Abból a nagy veszekedésből egyetlen dolgot azért képtelen volt megemészteni. A keresztanyja ugyanis azt is kiadta magából, mennyire hanyagnak tartja a testvérét, hiszen szegény Lacikának is – így mondta – volt már *minisztrókja*, és ő nagyon jól tudja, hogy nem szedi a gyerek a gyógyszert. Lili érezte a kijelentés súlyát, és azt is biztosan tudta, hogy mindez igaz. A csendből következtette ki, ami utána majd szétvetette a konyhát. Ebből esetleg azt is leszűrhetette volna, hogy az anyja legyőzhető, de egészen elképesztő hiba lett volna tőle, hiszen nála jobban talán senki sem ismeri, már akkor is világos volt, hogy ez nem vereség az anyja számára. Ami a csendben elkezdett felhalmozódni, az hamarosan végzettsé válik.

Furcsa módon ezzel az információval Lili sosem élt vissza. Pedig talán erős fegyver lehetne a kezében, ha összecsap az anyjával, de ahányszor ott tartott, hogy már-már kibukott belőle, az egész arca lángba borult, valami irgalmatlan rettegés fogta el. Ahogy évről évre érettebb lett, annyival pontosította ezt az érzését, hogy a közelséghez és az *elfogadáshoz* lehet köze, és talán távolabbról az *önérdekhez*. Másfél évvel ezelőtt, amikor megtörtént a baj Lacival, mindez új fénytörésbe került, de azóta sem bírta rávenni magát, még a veszekedéssel töltött, nehezebb órákban sem, hogy előálljon az ismereteivel.

Pedig Lilinek lenne mit visszafizetnie. Nemcsak az anyja, de Laci is évekig kihasználta a nővérét. Ám Lili ezt is megértette, nem bújhat ki senki a bőréből, és az aljasságot is tanulni kell. Az öccse az idők során lehangolóan durva férfivá vált, van ilyen, hogy valaki csak úgy haragszik másokra. Ráadásul mindent eldöntött, hogy Laci az aljasságának kísérleti fázisában milyen hatásokkal szoktatott hozzá mindenkit a szeretnivalóság álcájához. Parazitaként nőtt rá a körülötte élő emberekre. Kisajátította az érdemeiket, eredményeiket, viszont közben kifejlődött egy mindenkit lekenyerező tulajdonsága is. A hazugságait szédületes történetekbe ágyazta, és képes volt mindet ugyanazzal a sodró lendülettel előadni, amellyel szemben egyiküknek sem volt ellenszere. Nem is keresték, lefegyverezve ültek, hallgatták, miként termékenyíti meg a felvett cselekményszámot, s milyen ádáz csellel sterilizálja az általa zsákutcának tartott érzelmeket. Mert ezek a történetek mindegyre oda kanyarodtak, hogy minek hisztériázni a tetteink következményei miatt, felfújni azt, ami egyszerű, hiszen a következtetések levonásához tökéletesen elegendő a szenvtelenség. Pár szó után be lehetett mérni, eltért-e a valóságtól. Elváltozott a hangszíne, felgyorsult a beszéde, és ami már-már ijesztővé tette: ki tudja honnan merített választékossággal fejezte ki

magát. Szinte gyerek volt még, de már úgy járkált beszéd közben, mintha színpadi mozgást tanítana műkedvelő családtagjainak. Az apjuk egyszer meg is jegezte, hogy minek a lányt járatták zongorára, amikor a fiúban van művészi hajlam. Ennek ellenére épp az apjuk volt az, aki először és egyedülként megunt: átlát rajta, közölte vele komisz hangon, de Laci ettől csak még inkább népszerű akart lenni, erőből ripacszkodott, széles mosolya látni engedte a hófehéren csillogó szemfogait. Ádáz igyekezettel annyit elért, hogy az apja visszavonulót fúj, a műsor alatt általában fejét leszegve, az orrán át, hangosan szuszogott. Laci fél szemmel folyton a gyöngédség nyomait kereste rajta, de többé nem lehetett biztos benne, mit gondol róla. Laci ünnepélyes igyekezete megrendítő volt. Lili képtelen volt kitörölni az emlékei közül ezeket az eseteket.

A másik kettő, az anyja és a nővére maradtak Laci önfelelt rajongói. Ha eltelt pár nap nagyelődás nélkül, szinte levertté váltak, vacsoránál csak piszkálták az ételt. Lilinek soha, egyetlen percre sem fordult meg a fejében, hogy visszaéljen már akkor is jóval mélyebb, komplexebb tárgyismeretével, koraérett analitikus gondolkodásának eszköztárával. Szerette az öccsét, és mert ösztönösen a megingathatatlan érzelmekre rendezkedett be, Lili az egész családja előtt kiszolgálattá vált, és mintegy a testvére ellenképeként jelent meg.

Még falazott is neki, egyszer például komoly büntetéstől mentette meg. Ez akkor történt, amikor az apjukat félrekezeltek az orvosok. Fájt a nyaka, és mivel sérve már volt, *megegyezett* az orvossal abban, hogy nyaki porckorongsérve van. De valami továbbra sem működött jól. Felvetették a tumor lehetőségét, kórszövetan ésatöbbit. De ez sem jött be. Aztán egy vasárnap reggelre virradóra infarktust kapott, elvitte a mentő. Két hét múlva jöhetett haza, szigorú ágynyugalom volt neki rendelve. Az anyjuk el volt foglalva a férjével, aki ráadásul ágyi poloskát hozott haza a kórházból. Laci szabadon mozgott a házban. Kilencéves volt ekkor. A házuk mögötti kiserdőben szeretett játszani háborúsát, de most más gondolt. Fekszik az apja, vége a háborúnak. A győztes sereg kitüntetését érdemel. Ott volt az erdő, a fák életfogytig vigyázzban álltak. Nagy elismerés élt az ő gyerekfejében, gyakran és félve érintette meg a fák kergét, még télen is melegnek érezte őket. Allták a puszkagolyókat, visszaverték az ellenséget, valahogy jutalmazni kellett őket. Odament az üveges vitrinjükhöz, vidéki stílusú bútordarab, masszív, mézszínű fából készült. Nem is illett a házba, bár az anyjuk folyton mentegette, hogy vidékinek vidéki, de tulajdonképp francia stílusú. Szóval Laci kinyitotta a bal szárnyát, fentről a második polcon volt egy sötétbarna, fából készült ékszerdoboz. Öt vékonyka fiók volt belőle kihúzható, kész remekmű, Laci imádta. Nem volt szabad hozzányúlania, de ha nem látta senki, pillanatokra belelesett. Amint tartósan kiürült a nappali, Laci kihúzgálta a fiókokat, kivette apja összes kitüntetését, Kiváló Dolgozó, Ifjú Gárda Munkásőr Szakalegység, Kiváló Munkásőr, és még nyolc darab, amiken csak betűk voltak. A fiókocskákat persze elfelejtette visszatologatni, a szekrény ajtaját bezárni. Irány az erdő. Ünnepélyes aktust akart, látott már ilyet a tévében, díszszemlének hívták, és utána feltűzték a kitüntetések.

Lili rosszat sejtett, az öccse után ment. Pár lépéssel lemaradva követte, nézte, mit művel. Laci szinte lebegett a föld színe fölött, húzta egy láthatatlan fonal végig a fák között, bonyolult rendben, a legmagasztosabb eszmény beszűrődő

fényénél. Nagy nehézségek árán feltűzte mindegyik kitüntetését egy-egy fára. Lili erőt érzett ebben a vállalkozásban. Ahogy lépkedtek egymás mögött, fától fáig, a nyilvánosság pompájában az egyik, izmait megfeszítő rejtőzködésben a másik, Lilibe mélyen beleivódott a hatalom szárnyaló biztonságérzetének és a tehetetlenség csendes dühének zavarba ejtő összhangja, a kettő egymásban való feloldódásának lehetősége, amihez fogható élményt később a zenei tanulmányai során, egy-egy felforgató mű első befogadásakor tapasztalt. Míg az öccsét nézte, nem tudott másra gondolni, mint az ágyba kényszerült apjukra, napról napra zsugorodó hatásköreire, mely mintha a testének fogyatkozását másolva valósulna meg, és arra, hogy hiába lesz majd vége, hiába ürül ki végleg az az ágy, olyan sok minden nem fog megváltozni.

A ceremónia azonban félbeszakadt, az anyjuk a ház kapujából ordította a nevüket. Laci el is indult hazafelé, Lili utána, de valami történhetett, mert a kiserdőből csak Lili bukkant elő, Laci valahogy köddé vált. Így az anyja a lányt ragadta meg a csuklójánál, nagyon durván rángatta be az udvarra és hatalmas pofont kent le neki. Lili nem esett el azonnal, egyensúlyát veszítve hátrált, belegabalyodott a poloskák miatt kitergetett tiszta paplan- és párnahuzatokba, és mindent magával rántva ért földet. Ahogy ott feküdt, az arcát félig eltakarta valami, röpke jóérzés töltötte el, mert imádta a friss mosás illatát. Nem látott tisztán, az viszont egyértelmű volt, hogy az anyja rúgott az oldalába.

Az apjuk aztán egy hét múlva meghalt. Egy időre minden sérelem kitörlődött, de tényleg csak hónapokra. Lili odaadó volt az öccsével szemben, mert folyton arra kellett gondolnia, hogy egy súlyos betegségére nem adott neki gyógyszer az anyjuk. Nyilvánvaló volt, hogy lötyög rajta az a szerep, amivel felruházták, de hadd páváskodjon, a fiúk, mindenhol ezt hallja, látja, később érnek, gyakran sosem nőnek fel, jó lesz így. Az a tény viszont meghaladta Lili, de még Laci fantáziáját is, hogy soha nem lett meg egyik kitüntetés sem.

A temetés után a mind szeszélyesebben viselkedő anyjuk élete csupa visszatanácsolásból, elgyávulásból állt, így volt a főzéssel, a takarítással, a bevásárlással... Minden, ami el lett kezdve, a befejezés tekintetében Lilire maradt. De volt a „nővér” szó jelentésében egy varázslatos réteg, ami nem hagyta szabadulni szerepétől a lányt. Nagyon derekasan viselte a kötöttségeit, már a körülményekhez képest. Viszont múltak az évek, és az igazán érdemi súrlódások akkor jöttek el, amikor nyilvánvalóvá vált néhány eltérés a két gyerek között. Laci nem lett szép férfi, míg Lili mutatós volt, formás, bár kissé alacsony, de arányos a teste, izgalmas a melle, örökké fegyelmezett arca pedig kevés híján klasszikus szépségű lett.

Lilinek szabadulnia kellett otthonról, mert ha marad, hiába gondolja, hogy tervezi az életét, megvalósítja az álmait, rosszul gondolná, elmerülne a különbségeket elmosó homályban. Csapdába esne. Renyhülne a veszélyérzete, egykedvűen enne, inna, hosszan és mélyen aludna. Erre abból jött rá, ahogy Laci az udvarlóival bánt. Ugyan egyet sem vitt haza, de Lacival valahogy mindig összefutottak a városban. Odament hozzájuk, és mivel sok lyukas foga volt, állandóan azokat szívogatta a beszéd szüneteiben, ontotta a szót, közben cöccögött, cuppantgatott. Az arca mozdulatlan volt, halovány, anyagtalán felület, csak a szája mozgott szaporán, megállíthatatlanul. Erős, rövid haja, akár a disznó sörtéje,

Lili mindig irigyelte, sosem kellett fésülködnie, viharos szél sem volt képes összekócolni. Egy hosszabb történetben állt benne, és Lili udvarlója túl udvarias volt ahhoz, hogy közbeszóljon. Nagyon különös dolog történt. Liliék nem készültek időre sehová, nem volt az estére tervük, mégis olyan feszültség gerjedt lassan a lány testében, ami addig ismeretlen volt előtte. Többször oldalt lépett, félrefordította az arcát, de valami azt parancsolta neki, hogy szúrós tekintettel nézzen egyenesen az öccse szemébe. És nem ment. Annyira nem sikerült, hogy fájni kezdett a tarkója, a teste mellett lógó karjai többször is idegesen megrándultak. Nem tudatosult benne, mit csinál, csak a hangra figyelt föl, hogy megcsikordult a foga. Apróság a világ zajában, de bántotta a fülét. Ez sok, gondolta, nem kellene beletörődnie a megsemmisülésbe. És akkor hirtelen mintha ki tudta volna tapintani az öccsében a kimondott dolgok fájdalmát. Lili felfedezte, hogy egy ember így is szenvedhet, függetlenül magától jótól és rossztól, önkívületben, energikusan manipulálva mindenkit, mert muszáj valamivel elütni az időt. Laci önmaga áldozata. És ennek Lili megörült, hiszen máshogy tényleg elviselhetetlen lett volna a beszédnek ez a szerelemtől mentes vágya. Utána már semmi sem történt, végül az öccse unta el magát, jó negyedóra múltán faképnél hagyta őket. Az udvarlójával a jelenetről többé szót sem ejtettek, két hónap múlva egy semiség miatt szakítottak.

Az ember legtöbbször nem tisztázhatja magában, mikor hoz meg egy döntést, mert a választások nem így működnek. Néha az egész színtiszta fizika. Lili is így járt, egyszer ötletszerűen bepötyögte a telefonjába egy hirdetési felület címét, és böngészgetett. Majd vissza-visszatért, az algoritmus is ellátta ajánlatokkal, végül felötlött benne, hogy talán van annyi félretett pénze a zongoraleckékből és a kisebb fellépésekből, zenekritikák honoráriumából, amennyiből albérletet tudna fizetni, kaucióval együtt. És fogja tudni fizetni a későbbi hónapokban is. Életvitelszerűen máshol fog tartózkodni. Elköltözés – ki lett mondva otthon, döntésként értelmezte mindenki.

Az anyja akkoriban már nem figyelt arra, mit mond. Néhány tételhez viszont ragaszkodott ezután is. Tulajdonképpen, ha a lényegét vesszük, nagyon kevés változás történt Lili életében, talán csak aludni járt máshová. Ők ketten, az anyja és az öccse ugyanúgy be kívánták vonni az életükbe, számításból, megszokásból, egyre megy. Lilinek nem volt ideje semmilyen formátumú lázadáshoz, egyébként jelentősebb dolgai nyitjára sem akart rátalálni, kemény volt, mint a gyémánt, jól bírta az igénybevételt. Az igazat megvallva szerette a jóleső fáradtságot. Olyankor az ágya, illatra, tapintásra, olyan volt, akár egy tengerparti mohaszőnyeg, és ő különböző zeneművek taktusaira lélegezve merült álomba. Még több időt töltött otthon, amióta Lacival megtörtént ez a szörnyűség, és az öccse csak úgy oda volt pakolva a szoba sarkába, mint a családi élet tétlen hátttere. Az anyja sosem volt Lilinél odaadóbb a gondozásban.

Aztán valahol olvasta, hogy a zene tágítja az érfalakat, olyan, mint a nevetés, de mivel Laci nevetni nem tud, legalábbis nem adta jelét, hogy menne neki, marad a zene. És így máris ott volt a zeneterápia forrásánál, amibe aztán mind jobban belemélyedt, szakkönyveket olvasott. Kizsigerelte magát, nem maradt ideje másra, elmaradtak mellőle a barátai, sebaj, gondolta, ha Laci jobban lesz, majd visszajönnek. Aztán megtette a lépést a neurológiai modell irányába, és már ké-

szen is volt arra, hogy intézményes keretek közt is érvényesítse tudását. Ezzel újabb bevételekhez jutott, mind jobban megélt, de közben a küldetéstudata is szépen kifejlődött. Először csak Lacira gondolt, de ahogy megismert más fiatalokat is, kezdett a feladatokban feloldódni. Bejárt a klinikára, konzultációkon vett részt, munkacsoportokba lépett be, önkénteskedett. Lili boldog volt. Albérleti magányában folyton mosolygott, álmában cinkosa lett az öccsének a természeti törvényeket rászedő csínyben, helyreállítanak mindent, ami kizökkent. Voltak apró eredmények. Laci láthatóan ragaszkodott Haydn zenéjéhez, *A teremtés* megmozgatta. De sok mindennel ért már el részleges sikert. Rövidebb egységekben kellett gondolkodni, így előnyben voltak a rapszódia, prelúdiumok, kis darabok, és amiben volt kánon, bármi staccato játékmóddal – néha értelmes szót adott ki végre az öccse: *te, te, te, te!* És mintha a karjait célzottan felé nyújtaná, még Christine képe is kiesett a kezéből. Élvezte a crescendo-decrescendo hullámain is. Lili az érzet nyerseségére fel sem figyelve azt beszélte be magának: látja az öccse áramló vérért.

Egyre kevesebb alkalommal jutott eszébe az a szörnyű este. Aznap sem vette észre, hogyan és mikor képződik meg benne az elhatározás, hogy megy még egy kört a házcsoport körül. Megijedt attól, amit látott, de nem hozott döntést, a lábai kezdtek el, így is gondolt vissza erre, hogy ő nem felelős a történetekért. Mindössze negyedórás, húszperces séta volt. Mire másodszor is visszaért a szülőházához, a mozgásérzékelő fényvető már bevilágította az udvart, és különös módon a végletekig kiélezett helyzetben is ugyanolyan nyugtató színpárok vonzották a tekintetet, válogatás nélkül használva ehhez az eres ezüstjét, a barna fecsképenkát, a szelektív kuka tetején hagyott üres üveg lángoló csíkját. Lehetett látni, ahogy az anyja Laci mozdulatlan teste fölé hajol, ahogy inog, hajlik ide-oda a törzse, nyaklik a feje. És sajnos a hangokat is tisztán hallotta, a jajveszékelést. Addig állt a kapujukban, amíg be nem következett egy kis szünet, percnyi megnyugvás, még mindig a mentő érkezése előtt. Akkor a mozdulatlanságban a fényvető szenzora kikapcsolt és az udvar sötétbe borult.